

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Stortinget
Ved Utenriks- og forsvarskomiteens leder,
Ine M. Eriksen Søreide

Oslo, 15. juni 2010

Vest-Sahara

Til informasjon for komiteens medlemmer oversendes som avtalt de punkter jeg baserte min orientering på i møtet i DUUFK i forrige uke om bl.a. spørsmålet om Vest-Sahara og begrepsbruk.

Med vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre

1 vedlegg (2 s.)

**Møte i Den utvidede utenriks- og forsvarskomiteé, 8. juni 2010.
Momenter for utenriksminister Jonas Gahr Støres innlegg i møtet.**

(Sak 8: Eventuelt)

Vest-Sahara og begrepsbruk

- Etter interpellasjonsdebatten i Stortinget om Vest-Sahara 4. mai 2010, har UD foretatt en gjennomgang av hvordan området blir omtalt i FN og blant likesinnede land, og vi har vurdert om en endring av omtalen fra norsk side vil kunne ha positiv effekt i forsøkene på å løse konflikten.
- Uansett hvilket uttrykk som benyttes for å beskrive situasjonen i Vest-Sahara, så vil de myndigheter som faktisk kontrollerer området ha en rekke forpliktelser overfor sivilbefolkningen.
- FN har, blant annet i alle relevante resolusjoner fra Sikkerhetsrådet, konsekvent omtalt området som "ikke-selvstyrt område", i tråd med FN-paktens artikkel 73 og 74. Disse reglene medfører en rekke plikter for den stat som anses som administrator av området til å ivareta lokalbefolkningens behov.
- Selv om Marokko ikke formelt har påtatt seg rollen som "administrator" av området, anses landet av FN *de facto* som slik administrator. Det at FN legger til grunn dette regelsettet, utelukker imidlertid ikke at også andre regelsett kan komme til anvendelse samtidig, dersom vilkårene for dette er oppfylt. Dette vil for eksempel gjelde de forpliktelsene som følger av reglene om okkupasjon i internasjonal humanitærrett.
- Så til spørsmålet: Kan det sies å foreligge en okkupasjons situasjon i Vest-Sahara? Ifølge IV. Haagkonvensjon av 1907 artikkel 42, defineres et område som okkupert når det faktisk er underlagt en fremmed stats militære myndighet. Det kan neppe herske tvil om at den delen av Vest-Sahara som ligger vest for forsvarsvollen, kontrolleres sivilt og militært av Marokko.
- Når det gjelder området øst for vollen, synes dette ikke i samme grad å være militært kontrollert av Marokko. Tilgjengelig informasjon tyder på at området, i hvert fall i en viss utstrekning, kontrolleres av Polisario. Det kan derfor ikke uten videre legges til grunn at det foreligger en okkupasjons situasjon i denne delen av området.

- Juridisk sett er altså "ikke-selvstyrt område" den mest presise betegnelsen som dekker hele Vest-Sahara.
- Det viktigste Norge kan gjøre nå i forhold til konflikten, er sammen med andre land å støtte opp under forhandlingene i FN-regi mellom partene Marokko og Polisario (som kom i gang i 2007). På grunn av steile fronter i mange år, er det behov for et samlet internasjonalt press på begge parter. Grunnlaget for forhandlingene er FNs sikkerhetsrådsresolusjon nr. 1754 (2007).
- Sikkerhetsrådet omtaler ikke Vest-Sahara som "okkupert". Heller ikke FNs generalforsamling ser ut til å ha omtalt territoriet som "okkupert" i sine resolusjoner siden 1979. Ordet "okkupasjon" brukes heller ikke i Sikkerhetsrådets juridiske gjennomgang av 2002 som tar for seg Marokkos ansvar som *de facto* administrator av territoriet. Verken EU eller USA benytter betegnelsen "okkupert" i sine uttalelser om området og konflikten.
- Når det gjelder partene, omtaler Polisario konsekvent den marokkansk-kontrollerte delen av Vest-Sahara som "okkupert Vest-Sahara", mens Marokko omtaler hele Vest-Sahara som "de sørlige provinser". FN-betegnelsen "Vest-Sahara" er i seg selv en markering av at Marokkos anneksjon av området ikke anerkjennes.
- "Okkupert Vest-Sahara" brukes i praksis særlig for å argumentere for fremtidig uavhengighet for Vest-Sahara. Full uavhengighet er imidlertid bare ett av flere mulige resultater av den selvbestemmelse som FN-prosessen bør føre frem til.
- Konklusjon: På et tidspunkt der situasjonen på bakken ikke har forverret seg, men snarere har utviklet seg i en forsiktig positiv retning siden oppstarten av forhandlinger mellom partene i 2007, ville en endring av norsk ordbruk neppe bli forstått som et utspill som har til hensikt å legge press på begge parter. Det ville kunne redusere Norges mulighet til å bidra til prosessen på måter som partene finner tjenlig, slik Sikkerhetsrådet ber om, og som Norge tidligere har sagt seg villig til. Regjeringen holder derfor fast ved å omtale Vest-Sahara som et "ikke-selvstyrt område".